

Jeden svět letos osloví publikum s různými hendikepy

Překlad pro
Neslyšící zde*Tisková zpráva, 7. 2. 2017*

Diváci a divačky s různými druhy znevýhodnění budou mít letos poprvé příležitost navštívit vybrané projekce, debaty a ceremoniály festivalu dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět, který se v Praze uskuteční od 6. do 15. března. Festivalový tým ve spolupráci s odbornými organizacemi otevírá část programu nevidomým a slabozrakým, neslyšícím a nedoslýchavým, publiku s mentálním postižením a s omezením hybnosti. Jeden svět se tak stává prvním festivalem v České republice, který systematicky odstraňuje bariéry, jimž čelí různé skupiny publika.

„Vycházíme ze širokého pojetí lidských práv, jak jsou uvedena ve Všeobecné deklaraci. Podle té má každý právo svobodně se účastnit kulturního života své komunity,“ uvedla Hana Kulhánková, ředitelka festivalu Jeden svět. Otevírání a zpřístupňování festivalu nese název *Jeden svět pro všechny* a v prvním roce proběhne jen u vybrané části programu.

„Loni jsme na mezinárodním setkání organizátorů a organizátorek festivalů dokumentárních filmů, které se pravidelně koná během Jednoho světa v Praze, diskutovali o tom, co velkým festivalům chybí nebo co by potřebovaly zlepšit. Zjistili jsme, že je to hlavně dostupnost pro lidi s různým znevýhodněním. Tak jsme se to letos rozhodli řešit,“ říká Hana Kulhánková. Zpřístupňování je i v souladu s letošním tématem festivalu, kterým je Umění spolupráce. „Snažíme se vyjít vstříc všem skupinám diváků a divaček a umožnit jim co nejširší dostupnost našeho festivalu. U kulturních akcí v České republice nemá tak komplexní přístup obdoby,“ dodává Kulhánková.

Neslyšící chodí na Hollywood, české filmy neznají

V České republice žije více než milion lidí se zdravotním postižením, což představuje velký divácký a návštěvnický potenciál. Velké kulturní akce jsou ale otevřené jen pro některé z nich. Řada filmových i hudebních festivalů je dnes dostupná například pro lidi s omezením hybnosti. Žije mezi námi ale také přibližně půl milionu lidí se sluchovým postižením, z toho 15 tisíc těch, kteří se s vadou sluchu narodili, a skoro 8 tisíc zcela neslyšících, jejichž mateřštinou je znakový jazyk. Ti jsou odkázáni na tlumočení nebo speciální titulky. Ani jedno u kulturních akcí v České republice zatím není samozřejmostí.

„Většina velkých festivalů u nás bohužel nenabízí tlumočení, pro neslyšící je tak obtížné účastnit se kulturního života ve stejné míře jako běžní návštěvníci,“ říká Zuzana Hájková, překladatelka do českého znakového jazyka. „Neslyšící nechodí do kina na české filmy jen proto, že nenabízejí titulky. Tím jsme vlastně odtrženi od české kultury a to je velká škoda. Proto většina z nás miluje americké nebo cizí filmy,“ doplňuje.

Otevřenost není na českých kulturních událostech běžná ani pro lidi s mentálním postižením, kterých jsou v populaci asi 3 %. „Pro tyto lidi je obtížné vůbec se zorientovat v nabídce různých festivalů, koupit si lístek, zajistit si doprovod. Často tak chodí na akce, které jim vybere někdo jiný, a často tam, kam chce spíše jít jejich doprovod,“ říká Camille Latimier, ředitelka Společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením. „Těto skupině lidí moc pomůže, když se věci, jako jsou programy festivalů a kulturních akcí,

systémy rezervace vstupenek a orientace na samotném místě konání akcí, zprehlední a zjednoduší. Máme ostatně zkušenost, že to nakonec ocení všichni.“

Zahájení Jednoho světa letos i ve znakovém jazyce

Vybrané texty na webu a ve filmovém katalogu Jednoho světa 2017 budou upraveny do speciální podoby easy-to-read a festivalový tým včetně dobrovolníků bude proškolen v komunikaci s publikem se zvláštními potřebami. Speciální péče bude věnována také usnadnění orientace v prostorách kin. Dále se Jeden svět snaží odstraňovat, nebo alespoň zmenšovat bariéry v kinech, kde promítá. Do znakového jazyka bude tlumočen zahajovací ceremoniál festivalu v kině Lucerna i slavnostní předání lidskoprávní ceny Homo Homini v Pražské křižovatce včetně hudebních částí programu. Ve znakovém jazyce budou diváci a divačky moci sledovat i jednu z panelových debat a diskuse po dokumentech opatřených speciálními titulky. Ty vznikly ve spolupráci se zástupci skupiny neslyšících a nedoslýchavých k filmům *Děti online*, *Normální autistický film*, *Dobrý pošťák*, *Díl Lejlá*, *Vidět hlasy*. První dva z nich budou opatřeny také audio popisem pro nevidomé a slabozraké. Ten bude doprovázet i výstavu snímků pořízených nevidomými fotografy z filmu *Foceno ve tmě* v Diváckém centru v Galerii Lucerna.

Některé kinosály, v nichž Jeden svět promítá, jsou vybaveny tzv. indukční smyčkou. Ne všude ji ale kina využívají a smyčka tady takzvaně leží ladem. Přitom je to důležitý nástroj, umožňující nedoslýchavému publiku lépe rozumět. „Indukční smyčka je elektronické zařízení instalované v sálech kin nebo u pokladen, které usnadňuje nedoslýchavým divákům a divačkám příjem zvuku k filmu a zlepšuje jeho srozumitelnost,” vysvětluje Mariana Chytilová, koordinátorka Jednoho světa pro všechny.

Jeden svět začlení neslyšící, slabozraké nebo lidi na vozíku také mezi své dobrovolníky a dobrovolnice, kteří se podílejí na chodu festivalu.

Diváci a divačky s průkazem ZTP nebo ZTP/P mají 50% slevu na všechny projekce. Stejnou slevu obdrží i jejich doprovod.

Do programu festivalu je letos zařazena také celá řada filmů o lidech, kteří musí překonávat určitý druh bariér a vyrovnávat se s omezeními, vnímanými společnostmi jako hendikep. Běžným divákům tyto filmy pomohou pochopit jejich situaci.

„Hendikep nevzniká na straně člověka s postižením, ale na straně společnosti, která vytváří bariéry,” připomíná Mariana Chytilová. „Snaha vytvářet otevřené prostředí je ve výsledku využitelná nejen pro lidi s postižením, ale pro všechny – pro rodiče s kočárkem, pro seniory nebo pro diváky s jiným mateřským jazykem, než je čeština.“ Jeden svět již tradičně nabídne odpolední projekce pro seniory a seniorky se sníženým vstupným a letos poprvé také baby-friendly projekci, během které je v sále pološero, zvuk filmu je tišší a není nutné, aby děti byly potichu.

Všechny informace o projekcích a doprovodném programu otevřeném konkrétním skupinám najdete přehledně na www.jedensvet.cz/jsprovsechny. Jeden svět pro všechny se po Praze budou poprvé snažit uplatnit také v dalších festivalových městech České republiky.

Kontakty pro média:

PR koordinátorka festivalu Zuzana Gruberová, zuzana.gruberova@jedensvet.cz, +420 770 101 158

Ředitelka Společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením Camille Latimier, camille.latimier@spmpcr.cz, +420 605 043 315

Překladatelka do českého znakového jazyka Zuzana Hájková, zuza.hajkova@gmail.com